

Dokumentation av källunderlag, databasen Gender and Work

Dokumentationen fastställd 2016-02-29 av Rosemarie Fiebranz

Källunderlag Beteckning som används i databasen, vid administration, uttag m.m.	Örebro (Närke), accisrättens protokoll 1743–1788
Projektsammanfattning Kort sammanfattning av projektet: vetenskaplig grund, varför detta material registreras.	Inom ramen för forskningsprojektet Gender and Work har delprojektet "Embodying the state in a local context: lower civil servants and their households, 1650 to 1800" (forskare Maria Ågren) registrerat försörjningsaktiviteter från Örebro. Syftet har varit att besvara frågor om kvinnors och mäns konkreta arbete i lägre tjänstemannahushåll.
Period Den kronologiska period projektets källmaterial omfattar.	1743–1788
Geografiskt område Det geografiska område projektets källmaterial berör.	Örebro
Projektansvarig Forskare som planerat och ansvarat för registreringsprojektet.	Maria Ågren
Registrerare Person(-er) som har arbetat med registrering i projektet.	Maria Ågren
Registreringsperiod Registreringens start- och slutdatum.	2013-11-27 – 2014-03-28
Moderator Person som modererat och godkänt registrerade fall.	Rosemarie Fiebranz

<p>Urvalsprincip Beskrivning av den metodiska grunden för urvalet av projektets källmaterial. Varför har källserien valts? Om inte hel källserie har registrerats anges hur avgränsning har gjorts och hur omfattande de valda delarna är.</p>	<p>Registreringen omfattar alla typer av arbete (enligt GaW:s definition) som nämns i materialet. Särskild uppmärksamhet har dock ägnats åt arbete utfört av (1) lägre ämbetsmän och s.k. betjänte, (2) kvinnor. Registreringen är <i>inte</i> uttömmande. Accisrättsmaterialet innehåller till exempel en stor mängd fall som handlar om olaga öl- och brännvinstillverkning och -försäljning. Alla sådana fall är inte medtagna. Materialet är oordnat (se nedan), och innehåller understundom uppgifter som härrör från Kännärätten eller Hallrätten. Dessutom består det av en blandning av koncept och renskrifter. Dessa omständigheter gör det svårt att etablera några entydiga urvalsprinciper, utöver de mycket allmänna som här angivits.</p>
<p>Registreringsprinciper Specifika registreringsprinciper för projektet (utöver de generella för databasen), t.ex. hur noga olika variabler, som 'hushåll' eller 'rumslig kontext', har beaktats.</p>	<p>Fall som bedömts vara av intresse har skrivits av manuellt av Maria Ågren. Eftersom det ofta handlar om långa texter, har dessa kortats med hjälp av hakparenteser. Text inom hakparentes är inte bokstavstroget återgiven. I vissa fall saknas bokstavstroget återgivning helt och hållet, dvs. all text i fallet står inom hakparentes. Databasens möjligheter har utnyttjats så långt materialet tillåtit det. Uppgifter om hushåll, släkt och civilstånd har dock ofta varit ofullständiga i accisrättsmaterialet. I flera fall har sådana uppgifter i stället hämtats in från mantalslängder, bouppteckningar, etc.</p>
<p>Typ av aktiviteter översiktligt, Vilka typer av aktiviteter projektet har genererat.</p>	<p>Vanligaste kategorier är Administration, rättsskipning och myndighetsutövning, Handel, Arbetsledning.</p>
<p>Antal aktiviteter Antalet registrerade aktiviteter i projektet.</p>	<p>209</p>
<p>Antal fall Antalet registrerade fall i projektet.</p>	<p>38</p>
<p>Registrerad mängd källtext Ungefärligt antal registrerade källtrogna ord i genomsnitt per fall.</p>	<p>47</p>
<p>Volymuppdelning Principen för uppdelning av källunderlaget inför registrering.</p>	<p>Hela volymen</p>
<p>Falldefinition Principen för avgränsning av fall inom det använda källmaterialet.</p>	<p>Ärende vid Accisrättens sammanträde</p>

Källor: arkiv Källmaterialets placering: arkivinstitution, arkivnamn, serie.	Riksarkivet, Landsarkivet i Uppsala, Accisrätten i Örebro, serie 1 SE/ULA/11799
Källor: genomgången mängd Antal volymer och om de helt eller delvis genomgåts.	2 volymer, hela.
Källor: tillgänglighet Tryckta källor, reproduktioner (digitala, filmade) hos RA eller på annat håll, befintliga transkriptioner eller fotografier.	Originalhandlingarna i Landsarkivet i Uppsala, samt transkriptioner hos Maria Ågren.
Lagrat bildmaterial Digitala fotografier lagrade i databasen (anges med Ja, eller Nej), samt uppskattning av mängden fotografier.	Nej
Källmaterial, beskrivning Vilka år och volymer som registrering skett från. Om originalet inte är tillgängligt ska det anges hur källmaterialet är tillgängligt. Källmaterialets beskaffenhet (bundet, lösa ark, fragment, etc.).	Accisrättens handlingar består av 5 volymer (2 bundna, 3 kapslar). Registrering har skett från volym "A no. 1" (ärenden från 1743-1746, 1749, 1764-1766, 1778-1780), samt "Kapsel 1752-1819" (ärenden från 1753-1755). Handlingarna ligger i någorlunda god kronologisk ordning men det är ofta svårt att avgöra exakt datum, särskilt som samma fall kan uppträda i såväl koncept som renskrift.
Källkritiska kommentarer	Materialet är, trots sin delvis oordnade karaktär, av mycket stort värde eftersom det ger god inblick i lägre samhällsskiktets försörjningsaktiviteter och samarbeten. Det är i så måtto mycket mer informativt än rådhusrättens domböcker. För 1600-talet, då accisrättsmaterial nästan helt saknas, utgör kämnärsrättsmaterialet ett värdefullt alternativ.
Transkriberingsprinciper Beskrivning av principerna för transkribering av källmaterialet.	Det har inte varit en uttalad målsättning att återge stavningen som i originalkällan. Detta beror på materialets storlek och rikedom; att någorlunda snabbt skanna av det har bedömts vara viktigare än att återge texten bokstavstroget. Eftersom det ofta handlar om långa texter, har dessa kortats med hjälp av hakparenteser. Text inom hakparentes är inte bokstavstroget återgiven. I vissa fall saknas bokstavstroget återgivning helt och hållet, dvs. all text i fallet står inom hakparentes. Stickprovskontroller utförda i januari 2014 tyder dock på att text som inte står inom hakparentes som regel är källtroget återgiven.

Referenser

Litteraturreferenser eller hänvisningar till forskare eller projekt som behandlat källmaterialet.

Kommentarer

Övriga kommentarer och upplysningar.

Lilla tullen och accisen var skatteformer som togs ut i stadsmiljöer, och accisrättens ansvar bestod i att slita de tvister som uppstod i anslutning till dessa former av uppbörd.

I materialet förekommer ibland uppgifter om sådant som sägs ha ägt rum utanför staden (el. dyl.), men om mer exakt lokalisering inte framkommer av materialet har närmare efterforskningar inte gjorts.